

Hikâye (Tarihî Gelişim-Tür Özellikleri-Olay ve Durum Hikâyesi-Gelenek ve Gerçeklik)

1. Ayrı, her şeyden, herkesten ayrı ve uzak kalmak; sadece kendisini dinlemek, yalnız kendi düşünebileceği gibi düşünmek istiyordu. O nedenle sakız gibi çignenmiş sözlerden, bir dua kadar çok yinelenmiş yeni fikirlerden eser bulunmayan, hiçliğin ve güzelliğin hüküm sürdüğü bu çöle gelmişti.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki altı çizili deyimlerden herhangi birinin açıklaması değildir?

- A) Bir şeyi kaybetmek
- B) Yalnız kalmak
- C) Hiçbir belirti olmamak
- D) Sık sık tekrarlanıp durmak
- E) Etkisi devam etmek

2. Kırmızı düğmeli teybin başındayım. Gözlerimi bu küçük, siyah kutudan ayıramıyorum. Başımı kaldırıp amcamın muzip gülüşlü resmine, sarı-siyah çiçek desenli koltuğun bana nasıl baktığına, dolabının açık kalan kapaklarıyla bana sarılmaya çalışan televizyona bakacak cesaretim yok. Otuz ikilik mum boya takımım yanımda olsa her şeyin resmini baştan yapabilirim belki. Bu hayata nasıl yazılmak istiyorsam öyle çizerim kendimi. Ama gücüm yok. Batı'nın en hızlı atı Silver yanında olmadan Maskeli Süvari nereye kaçabilir ki? Kapının kenarında duran çocukluğum, kasette anlatılanları dinlemeye can atıyor. Bir an göz göze geliyoruz. Bana yardım etmesini çok istiyorum ama artık birbirimizden o kadar uzağız ki... Elim, teybe doğru uzanırken amcamın sesini duyuyorum: "Kırmızı düğmeye basarsan her şey silinir!"

Bu şekilde sonlanan bir hikâye ile ilgili,

- I. İnsanların davranışları hayatın doğallığı içinde verilmiştir.
- II. Bir olaydan çok hayatın belli bir kesiti sunulmuştur.
- III. Merak unsuru yoktur.

yargılarından hangileri çıkarılabilir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) I ve III.
- D) II ve III.
- E) I, II ve III.

3. (I) Hikâye (öykü); yaşanmış ya da yaşanabilir olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı kısa edebî türdür. (II) Hikâyede genellikle olay tek, kişi sayısı az ve tek boyutlu, zaman ve mekân anlatımı yüzeysel olup çoğu kez uzun cümleler kullanılmaz. (III) 14. yüzyılda İtalyan edebiyatında Boccaccio'nun yazdığı "Decameron" adlı eser, hikâye türünün ilk örneği kabul edilir. (IV) Batılı anlamda hikâye, Türk edebiyatına Tanzimat'la girmiş olup Ahmet Mithat Efendi'nin "Letâif-i Rivâyât" adlı eseri, ilk hikâye örneklerindendir. (V) Teknik açıdan güçlü, Batılı örneklerle benzeyen ilk hikâye ise Şemsettin Sami'nin "Küçük Şeyler" adlı eseridir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

4. Bazı öyküleri okurken yazarın hayatından haberdarsanız, yaşadıklarını yazıyor, dersiniz. Cumhuriyet Dönemi yazarlarından Tarık Buğra da hayatından süzdüğü birtakım malzemeleri anlattıklarının içine katmıştır. Söz gelimi taşradaki hayatından kimi sahneler, üniversite yıllarında çektiği yoksulluklar "Piyano ve Keman İçin"e serpiştirilmiştir. Kimi öykülerinde gördüğümüz "çevreden yoksun olduğu için boşlukta kalan" insan tipi, öykücünün kendisinden başkası değildir. Yine "087956'nın Sıfırı" da böyle bir özelliğe sahiptir. Bu öyküde beş parasız bir tıp öğrencisinin yoksulluk dramı, İclâl adlı bir kızla olan duygusal ilişkisi ve öykünün adını taşıyan rakamlarla uydurulmuş yılbaşı biletinin tutmayan sıfırı yüzünden doğan şanssızlık psikolojisi anlatılır.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cumhuriyet Öykücülüğü
- B) Gerçekçi Öykü
- C) Yazar-Eser İlişkisi
- D) Öyküde Gözlem
- E) Tarık Buğra Hikâyeleri

Hikâye (Tarihî Gelişim-Tür Özellikleri-Olay ve Durum Hikâyesi-Gelenek ve Gerçeklik)

5. Fazlı Paşa Yokuşu'nda akşam olurken tatlı bir meyille Boğaz'a uzanan kırmızı damların üzeri kararır, koyulaşan denizin kenarındaki küçük minare, gölgeler içinden garip bir tarzda uzanır; uzak görünen ufukların renkli bulutları siyah gölgeleriyle İstanbul'un üzerine doğru dağılarak gelirdi. Akşam ağır ağır çökerken garip ve ince bir ses, hâkim bir hüzün perdesiyle bu sükûneti yırtardı:

— Kabak çekirdeği, taze taze!

Karanlık, sessiz evlerden çocuklar evvela sönük, sonra telaşlı, birbiri arkasından haykırdılar:

— Kabak çekirdekçi, kabak çekirdekçi!

Bu metinle ilgili,

- I. Kültürel unsurlar içermektedir.
- II. Karşılıklı konuşmalara yer verilmiştir.
- III. Yazıldığı dönemin bir gerçekliği yansıtılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) I, II ve III.

6. Türk edebiyatında durum hikâyeciliğinin öncülerinden biridir. Klasik hikâye tekniğinden uzak, kendine has bir anlatım tarzı geliştirmiştir. Bireyin iç dünyasını esas alan eserlerinde çağrışımlardan yararlanarak şiirsel bir üslup kullanmıştır. Hikâyelerinde mekân olarak genellikle İstanbul'u seçmiş; Adalar'a, özellikle de Burgazada'ya önem vermiştir. Burgazada'ya yerleşerek balıkçıları, Ada'nın doğal güzelliklerini, sıradan insanların yaşama sevincini hikâyelerinde işlemiş, anlattığı konuya özgü kelimelerle ördüğü hikâyelerinde yalın bir dil kullanmış, ağırlıklı olarak diyalog ve iç konuşma anlatım tekniklerinden yararlanmıştır. Semaver, Sarnıç, Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Havada Bulut, Son Kuşlar ve Alemdağ'da Var Bir Yılan, yazarın tanınmış hikâyelerindendir.

Bu parçada kendisinden söz edilen öykücü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Memduh Şevket Esendal
B) Kenan Hulusi Koray
C) Kemal Bilbaşar
D) Sait Faik Abasıyanık
E) Sabahattin Ali

7. Hikâye, roman, tiyatro, anı, fıkra gibi birçok edebî türde eser veren Refik Halid Karay (1888-1965), güçlü gözlem yeteneği ve kendine özgü üslubuyla Türk edebiyatında olay hikâyeciliğinin önde gelen temsilcilerinden biri olmuştur. Anadolu'yu konu edinen hikâyelerin yanı sıra Orta Doğu insanının töre ve yaşamını anlattığı, dış dünyada olup bitenleri merkeze alan hikâyeler de yazmıştır. Gurbet temasını, öykülerinde başarı ile işlemiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdaki metinlerden hangisinin Refik Halit Karay'a ait olduğu söylenemez?

- A) Kasabanın her tarafından gelen elleri sepetli, sırtları zembilli, karnı acıkmış, aceleci bir halk, önüne gelen tezgâha eğilerek rast geldiği balığı kavrayıp koklayarak her dükkândan fiyat sorarak uzun uzun dolaşıyordu.
- B) Tokmakların derin gümbürtülerle kalkıp indiği dibek taşları önünde kızlar buğday dövüyor, çeşme başında kadınlar ta yarı yola kadar bakraçlar, çuvallar, tekneler yaymış, bulgur yıkıyor, güneşli meydanıklarda çorap ören ihtiyarlar serili taneleri bekliyordu.
- C) Neredesin? Ben bir çukurdayım, yok hayır odamdayım. Hani bilirsin her tarafı kelimelerle çevrili odamda. İçimde hep sen, hep başkaları. Ben diyorum başkaları olmadan, başkalarına tutunmadan, ben benimle böyle yapayalnız dışarı adım atamam.
- D) Halep'te güneş, taş duvarlı ak sokakların cenderesine tıkanıp için bir nevi ışık dumanıdır. Duman gibi fazla koyu, boğucu, âdetâ isli, göz yumdurucu ve şaşırtıcıdır.
- E) Şimdi onun da kuşaklı entarisi, ceketi, takkesi vardı. Saçlarının ortası, el ayası kadar sıfır makine ile kesilmiş, alnına perçemler uzatılmıştı. Gurbette deri gibi sert, yayvan tandır ekmeğine de alışmıştı.

8. I. Ömer Seyfettin, Orhan Kemal, Haldun Taner ve Bilge Karasu gibi isimler modern hikâyeciliğin edebiyatımızdaki başarılı temsilcilerinden birkaçıdır.
- II. Hikâyelerde duygulandırmak ve heyecandırmaktan çok, düşündürmek esastır.
- III. Modern hikâyenin ortaya çıkmasında realizm akımı çok etkili olmuştur.
- IV. Hikâye; kişiler, olay örgüsü, çatışma, konu, tema, anlatıcı ve bakış açısı gibi unsurlardan oluşur.
- V. Hikâyeler; mektup, günlük, anı, gezi yazısı biçiminde kurgulanabilir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde hikâye türü ile ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

